

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-232/1932

Ankara

23/4/2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 9/4/2001 tarihinde kararlaştırılan "Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Bülent ECEVİT
Başbakan

Eki :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe (Genel-Madde)

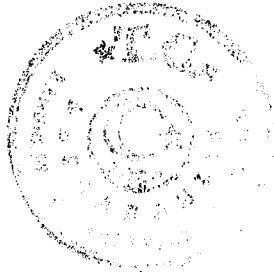
T. C. M. M. BAŞKANLIĞI	
Tali Konu.	
Başlık Konu.	Adalet
Tarih	24.4.2001-1/851
K. Md.	K.D.Bşk. B.
BAŞKAN	<i>Bülent Ecevit</i>

GENEL GEREKÇE

Ceza infaz kurumları ve tutukevleri, suç işleyenlerin cezalarının yerine getirildiği ve tutuklama tedbirlerinin uygulandığı yerler olup, yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre yönetilmektedir. Bu kurumların yönetim ve işleyişi toplumun geniş kitlelerini yakından ilgilendirmektedir. Yönetim ve işleyişin idarî kurallar çerçevesinde yürütülmesi esas olmakla birlikte, toplumun içinden gelen temsilciler aracılığıyla bu yönetim ve işleyişin yerinden izlenmesi, bu kurumlarda şeffaf bir yönetim sağlayacak ve uygulamada görülen aksaklık ve eksikliklerin giderilmesine de yardımcı olacaktır.

Bu amaçları gerçekleştirmek için; tıp, eczacılık, hukuk, kamu yönetimi, sosyoloji, psikoloji, sosyal hizmetler, eğitim bilimleri ve benzeri alanlarda en az dört yıllık yükseköğretim kurumlarından veya bunlara denkliği kabul edilen yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar ve mesleği ile ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşlarında ya da özel sektörde en az on yıl çalışmış ve tercihan emekliler arasından re'sen veya o yerdeki ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının görüşleri alınarak ya da o yerin en büyük mülki amirinin yardımıyla adlî yargı adalet komisyonlarınca seçilerek "ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurulları" kurulmaktadır.

İzleme kurullarına, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin yönetim, işleyiş ve uygulamalarını yerinde görmek, incelemek, bilgi almak ve tespitlerini rapor hâline getirerek ilgili mercilere intikal ettirme görevleri verilmektedir. Böylelikle, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin yönetiminin doğrudan izlenmesi, sorunlarının çözümünde toplumun katkısının sağlanması ve bu kurumların şeffaf bir yönetime kavuşturulması amacıyla bu Tasarı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1.— Kanunun amacının ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin yönetim, işleyiş ve uygulamalarını yerinde görmek, incelemek, bilgi almak ve tespitlerini rapor hâline getirerek yetkili ve ilgili mercilere sunmak görev ve yetkilerine sahip ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarının kurulmasına ilişkin esas ve usulleri düzenlemek olduğu, ancak askerî ceza infaz kurumları ve tutukevlerine ilişkin hükümlerin saklı olduğu belirtilmiştir.

Madde 2.— Bulunduğu yargı çevresinde ceza infaz kurumu veya tutukevi bulunan her adlî yargı adalet komisyonu tarafından izleme kurullarının kurulacağı ifade edilerek oluşum biçimleri ve çalışacakları yer gösterilmiştir.

Madde 3.— İzleme kurulu üyelerinde aranacak nitelikler sayılarak, bunlar arasında tercih sebebi olanlar belirtilmiştir.

Madde 4.— İzleme kurulu başkan ve üyeliğine seçilemeyecek olan kişiler gösterilmiştir.

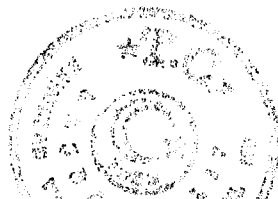
Madde 5.— Adlî yargı adalet komisyonunca re'sen veya o yerdeki ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının görüşleri alınarak ya da ceza infaz kurumu veya tutukevinin bulunduğu yerin en büyük mülkî idare amirinin yardımıyla belirlenecek olanlar ile doğrudan başvuranlar arasından adlî yargı adalet komisyonu tarafından oybirliğiyle izleme kurulu üyelerinin seçiminin yapılacağı belirtilmiştir. Ayrıca üyelerin görevlerine başlarken andiçmelerine ilişkin esas ve usuller gösterilmiştir.

Madde 6.— İzleme kurullarının görevleri bentler hâlinde sayılarak izleme kurulu üyelerinin görevleri sırasında edindikleri bilgileri ve düzenlenen raporları yetkili mercilerin izni olmaksızın açıklayamayacakları hükme bağlanmıştır.

Madde 7.— İzleme kurullarının çalışma esas ve usulleri gösterilerek, yönetmeliğe bırakılan konular belirtilmiştir.

Madde 8.— İzleme kurulu üyeliğine adlî yargı adalet komisyonunca son verme hâlleri sayılmıştır.

Madde 9.— İzleme kurulu üyelerinin güven içinde görevlerini yerine getirmelerini sağlamak amacıyla, bunlara karşı işlenen suçların Devlet memurlarına karşı işlenmiş gibi sayılacağı ve bunların görevleri sebebiyle işledikleri suçların da Devlet memurlarının işlediği suçlar gibi cezalandırılacağı öngörülmüştür. Ayrıca izleme kurulu üyelerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı soruşturma açılabilmesi için gerekli iznin adlî yargı adalet komisyonu başkanı tarafından verileceği belirtilmiştir.

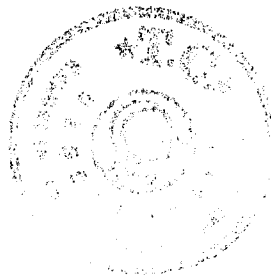
Madde 10.— İzleme kurulu üyelerinin malî hakları düzenlenmiş, izleme kurullarının görevleriyle ilgili harcamalarının Adalet Bakanlığı bütçesine konulan ödenekten karşılanacağı belirtilmiştir.

Geçici Madde 1.— Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra ilk defa oluşturulacak izleme kurullarının oluşturulma süresi gösterilmiştir.

Geçici Madde 2.— Adalet Bakanlığınca Kanunda öngörülen yönetmeliğin ne zaman çıkarılacağı belirtilmiştir.

Madde 11.— Yürürlükle ilgilidir.

Madde 12.— Yürütmeye ilgilidir.

CEZA İNFAZ KURUMLARI VE TUTUKEVLERİ İZLEME KURULLARI KANUNU TASARISI

Amaç ve kapsam

Madde 1.— Bu Kanunun amacı, yürürlükteki mevzuat ve ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle belirlenen ilkeler çerçevesinde ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin yönetim, işleyiş ve uygulamalarını yerinde görmek, incelemek, bilgi almak ve tespitlerini rapor hâline getirerek yetkili ve ilgili mercilere sunmak üzere, ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarının kurulmasına, görev ve yetkilerine ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Bu Kanunda tekil veya çoğul olarak geçen “izleme kurulu” terimi, ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarını ifade eder.

Askerî ceza infaz kurumları ve tutukevlerine ilişkin hükümler saklıdır.

İzleme kurullarının kuruluşu

Madde 2.— Bulunduğu yargı çevresinde ceza infaz kurumu veya tutukevi olan her adli yargı adalet komisyonunca bir izleme kurulu kurulur.

İzleme kurulu, başkanla birlikte en az beş, en çok yedi üyeden oluşur. Üyeleri dört yıl için seçilir. Süresi dolan üyeler yeniden seçilebilir.

İzleme kurulunun yetki alanı, adli yargı adalet komisyonunun bulunduğu yargı çevresi ile sınırlıdır.

Yargı çevresinde müdürlük teşkilâtı olan birden çok ceza infaz kurumu ve tutukevi bulunması hâlinde buna uygun sayıda izleme kurulu kurulabilir. Bu durumda her izleme kurulunun yetki alanı, adli yargı adalet komisyonunca belirlenir.

İzleme kuruluna çalışmaları için ilgili adli yargı adalet komisyonunun bulunduğu binada bir yer ayrılır. İzleme kurulunun sekreteryaya hizmetleri, aynı adli yargı adalet komisyonunun bürosu tarafından yürütülür.

İzleme kurulu üyelerinde aranacak nitelikler

Madde 3.— İzleme kurullarına başkan ve üye seçilebilmek için 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda öngörülen genel şartlara ek olarak aşağıdaki nitelikler aranır:

1. Otuzbeş yaşını doldurmuş olmak,
2. Tıp, eczacılık, hukuk, kamu yönetimi, sosyoloji, psikoloji, sosyal hizmetler, eğitim bilimleri ve benzeri alanlarda en az dört yıllık yükseköğretim kurumlarından veya bunlara denkliği kabul edilen yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olmak ve mesleği ile ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşlarında ya da özel sektörde en az on yıl çalışmış bulunmak, tercihan emekli olmak,
3. Kişisel nitelikleri ile çevresinde dürüst, güvenilir ve ahlâklı olarak tanınmış olmak,
4. Herhangi bir siyasî partinin merkez, il veya ilçe teşkilâtlarında görevli bulunmamak.

İzleme kurullarına seçilemeyecek olanlar

Madde 4.— Aşağıda yazılı kişiler, izleme kurulu başkan ve üyeliğine seçilemez:

1. Ceza infaz kurumları ve tutukevleri ile ilgili ihale, alım, satım ve benzeri hukukî ilişkilere taraf olanlar,
2. Görev yapacakları ceza infaz kurumları veya tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklulardan birisinin işlediği suçtan kendileri veya ikinci derece dahil hısımları zarar görenler,
3. Görev yapacakları ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki hükümlü ve tutuklulardan biri ile aralarında evlilik, vesayet veya ikinci derece dahil hısımlık ilişkisi bulunanlar,

İzleme kurulu üyelerinin seçimi ve andiçmesi

Madde 5.— İzleme kurullarının üyeleri, 3 ve 4 üncü maddelerde yazılı şartlara durumları uygun olan kişilerden re'sen veya o yerdeki ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının görüşleri alınarak ya da o yerin en büyük mülkî âmirinin yardımıyla belirlenecek olanlar ile doğrudan başvuranlar arasından adli yargı adalet komisyonunca oybirliğiyle seçilirler.

Üyeler, göreve başlamadan önce adli yargı adalet komisyonunun önünde aşağıdaki şekilde andiçerler:

“Üstlendiğim görevi Anayasa ve kanunlar gereğince tam bir dikkat, dürüstlük ve tarafsızlıkla yürüteceğime namusum ve şerefim üzerine andiçerim”

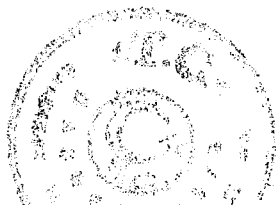
Andiçme tutanağı dosyalarında saklanır.

İzleme kurullarının görev ve yükümlülükleri

Madde 6.— İzleme kurullarının görevleri şunlardır:

1. Ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki infaz ve ıslah uygulamalarına ilişkin işlem ve faaliyetleri yerinde görmek, incelemek, yönetici ve görevlilerden bilgi almak, hükümlü ve tutukluları dinlemek;
2. Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde infaz ve ıslah, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleri ile ilgili olarak gördükleri aksaklık ve eksiklikleri yetkili mercilere bildirmek;
3. Ceza infaz kurumları ve tutukevleri ile ilgili tespitlerini ve aldıkları bilgileri değerlendirerek en az üç ayda bir rapor düzenlemek, raporun birer örneğini Adalet Bakanlığına, izleme kurulunun bulunduğu yargı çevresindeki infaz hâkimliği ile Cumhuriyet başsavcılığına, gerektiğinde ayrıca Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına göndermek;
4. Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

İzleme kurulu üyeleri, görevleri sırasında edindikleri bilgileri ve düzenlenen raporları yetkili mercilerin izni olmaksızın açıklayamazlar.

İzleme kurullarının çalışma esas ve usulleri

Madde 7.— Her izleme kurulu, kendisini seçen adli yargı adalet komisyonu başkanının çağrısı üzerine ve onun başkanlığında yapacağı ilk toplantısında üyeleri arasından iki yıl için bir başkan, bir başkan yardımcısı ve bir raportör seçer. Süresi dolanlar, bu görevlere yeniden seçilebilirler.

İzleme kurulları, en az iki ayda bir olağan olarak toplanır. Başkan, izleme kurulunu gerektiğinde re'sen veya üye tam sayısının salt çoğunluğunun görüşülecek konuyu da belirten yazılı istemi üzerine olağanüstü toplantıya çağırır.

İzleme kurulu, üye tam sayısının salt çoğunluğunun bir fazlası ile toplanır. Raporlar, katılan üyelerin salt çoğunluğu ile kabul edilir.

Çalışmalar yürütülürken ceza infaz kurumu veya tutukevinin güvenliğini etkileyebilecek konularda kurum idaresine bilgi verilir.

İzleme kurulu, ilgili olduğu ceza infaz kurumu veya tutukevini en az iki ayda bir olmak üzere, gerekli gördüğü her zaman ziyaret edebilir. Bu ziyarete katılanların sayısı üçüncü fıkrada öngörülen toplantı yeter sayısından az olamaz.

İzleme kurullarının çalışma esas ve usulleri ile yapacakları ziyaretlerin şekli ve bu Kanunun uygulanmasına ilişkin diğer hususlar yönetmelikte gösterilir.

İzleme kurulu üyeliğinin sona ermesi

Madde 8.— Aşağıdaki hâllerde izleme kurulu üyelerinin görevine adli yargı adalet komisyonunca son verilir:

1. İzleme kurulu üyeliğine seçilme şartlarını sonradan kaybetmek,
 2. İzinsiz veya haklı bir mazereti olmaksızın bir yıl içinde iki toplantıya katılmamak,
 3. Hastalık veya diğer bir nedenle görevini yapmakta acze düşmek,
 4. İzleme kurulu üyeliğiyle bağdaşmayan tutum ve davranışlarda bulunmak.
- Görevine son verilenler, bir daha izleme kurulunda görev alamazlar.
- Herhangi bir nedenle boşalan üyeliklere, en geç iki ay içinde aynı usulle yeni üye seçilir.

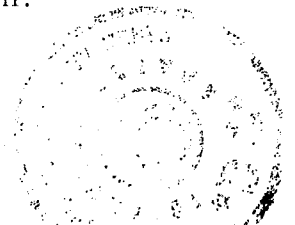
İzleme kurulu üyelerine karşı işlenen suçlar ve kurul üyelerinin cezaî sorumluluğu

Madde 9.— İzleme kurulunun görevi ile ilgili olarak kurul üyelerine karşı işlenen suçlar hakkında Devlet memurlarına karşı işlenen suçlara, kurul üyelerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlar hakkında Devlet memurlarının işledikleri suçlara ilişkin hükümler uygulanır.

İzleme kurulu üyelerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı soruşturma izni, adli yargı adalet komisyonu başkanınca verilir.

Mali hükümler

Madde 10.— İzleme kurulu üyelerine, toplantı başına 4000 rakamının Devlet memurlarına uygulanan aylık kat sayıyla çarpımı sonucu bulunacak miktarda huzur ücreti verilir. Ancak bir ayda en çok üç toplantı için ödeme yapılabilir.

İzleme kurulu üyelerine ayrıca 10.2.1945 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre birinci derece Devlet memurlarına ödenen miktarda harcırah ödenir.

İzleme kurullarının görevleriyle ilgili her türlü harcamaları, Adalet Bakanlığı bütçesine bu amaçla konulan ödenekten karşılanır.

Geçici Madde 1.— Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde adli yargı adalet komisyonlarınca izleme kurulları oluşturulur.

Geçici Madde 2. — Bu Kanunda öngörülen yönetmelik, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde Adalet Bakanlığınca hazırlanır ve Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konur.

Madde 11- Bu Kanun yayını tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 12- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Ek

M. Ecevit
BÜLENT ECEVİT
BAŞBAKAN

 U. RAHÇELİ Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 H. H. ÖZKAN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M. YILMAZ Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M. BEKUR Devlet Bakanı
 Prof. Dr. S. İZZET Devlet Bakanı	 M. KESİNER Devlet Bakanı	 E. BAY Devlet Bakanı	 F. BAL Devlet Bakanı
 Y. YALOVA Devlet Bakanı	 M. YILMAZ Devlet Bakanı	 Prof. Dr. R. H. ZACOL Devlet Bakanı	 K. YÜCEL Devlet Bakanı
 H. GENÇİ Devlet Bakanı	 Prof. Dr. S. UĞEM Devlet Bakanı	 E. S. AYDALI Devlet Bakanı	 F. URU Devlet Bakanı
 Prof. Dr. S. AY Devlet Bakanı	 R. ÖZ Devlet Bakanı	 S. TURK Adalet Bakanı	 S. ÇAKMAK Mik. Savunma Bakanı
 S. TANTAN İçişleri Bakanı	 İ. CEM Dışişleri Bakanı	 S. ORAL Müve. Bakanı	 M. BOSTANCI Mik. Eğitim Bakanı
 Prof. Dr. N. ÖZ Devlet Bakanı	 Prof. Dr. N. ÖZ Devlet Bakanı	 M. ERGİ Devlet Bakanı	 H. H. ÖZKAN Devlet Bakanı
 İ. ÖZ Devlet Bakanı	 Prof. Dr. N. ÖZ Devlet Bakanı	 M. ERGİ Devlet Bakanı	 M. İTALAY Devlet Bakanı
 E. MURCU Turizm Bakanı	 Prof. Dr. N. ÖZ Orman Bakanı	 F. AKI Güvenlik Bakanı	

Devlet No

191-232

486